



Ali K. Metin ile “Şiir ve Şuur” Üzerine

Söyleşi

Konuşan:
Metin ACIPAYAM

1964, Bilecik-Söğüt doğumlu. Gazi Üniversitesi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler bölümü mezunu.

1995-1996 yıllarında *Yeni Şafak* gazetesinde fikir yazıları yazdı. 1997-1998’de yayımlanan *Edebiyat Ortamı* dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. 2002’de yayına başlayan *Kökler* dergisinin kurucuları arasında yer aldı.

Edebiyat Ortamı ve *Kökler* dışında, *Kelime*, *İkinci Yazıları*, *Kayıtlar*, *Dergah*, *Yedi İklim*, *Hece*, *Athlar*, *Üç Nokta*, *Fayrap*, *Ücra*, *Natama*, *Melamet*, *İtibar*, *Sebilürresad*, *Yörünge* gibi dergilerde şiir, eleştiri ve yazıları yayımlandı, yayımlanıyor. Ayrıca *Karar*, *Star* gazeteleri ve fikircografyası.com’da yazıları yayımlanmaktadır.

“Barbar Şiir” poetikasıyla bilinen Ali K. Metin’in *Şiirin Adaleti* adlı kitabı, Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 2015 yılı Edebî Tenkit dalında ödüllendirildi.

Yayımlanmış Kitapları:

Deneme-Eleştiri; *Yazıyla Solumak* (Dergâh Yayınları, 2002), *Şiir Harmanı* (Ebabil Yayınları, 2007), *Şiirin Adaleti* (Okur Kitaplığı Yayınları, 2015), *Barbarlığın Şiiri* (Büyüyen Ay Yayınları, 2017).

Şiir; *Sürgün ve Atlas* (Beyan Yayınları, 1999), *Bir Yangın Tenhası* (Şule Yayınları, 2004), *Barbar Senfoni* (Ebabil Yayınları, 2006), *Pis Kan* (Hece Yayınları, 2010), *Rövanş* (Hece Yayınları, 2014).

Şahsi olandan kalkarak insanların ve insanlığın sinir uçlarına dokunabilen, oradan da bir insanlık hikâyesi çıkarmayı başarabilen şiir ideale yaklaşmıştır.

• **Şairlik küçük veadihasislikler işi midir? Yoksa idrakin en ileri merhalesinin cehti mi?**

Şiir bana göre dünyadaki var oluş hikâyemizden ayrı bir yere konulamaz. Bu hikâyeye bizi biz yapan, bana ait olan; kişiliğime, bünyeme, hayat tecrübeme sızmış olan her şey dâhildir. Ben neysem, sonuçta şiirim de ancak odur ve o kadardır. Bu açıdan şiirin şahsi olduğunu düşünenlerden biriyim. “Şiir ancak şahsi olma vasfıyla düzyazıdan ayrılır.” gerekçesini burada bulur. Bundan sonrasında ise aslolan nokta sahiciliktir. Küçük veya adi, büyük veya ulvi ayrımları burada ikincil hususlar olarak kalır. Şair sahicisi bir tutumla kendi hikâyesini inşa ve ibraz etme cehdini sergileyebiliyorsa buna saygı duymamız gerekir. Tabii son kertede şairin paylaşılmaya değer bir hikâyesinin olup olmadığı önemlidir.

• **“İdeal şair” nasıl olmalıdır?**

Şairin esas itibarıyla muayyen bir formata veya ideale göre hareket etmesini doğru bulmam. Bununla beraber şiirin dünyaya müdahale etmenin bir yolu ve biçimi olarak

ortaya çıktığını hesaba kattığımızda, toplumsal ve evrensel bir duyarlılığı yakalamanın şiire ideal vasıflar kazandırdığını söyleyebilirim. Şahsi olandan kalkarak insanların ve insanlığın sinir uçlarına dokunabilen, oradan da bir insanlık hikâyesi çıkarmayı başarabilen şiir ideale yaklaşmıştır. Hikâye bir varoluş imgesi ve ufkuyla tamamlandığı veya mezciledildiği takdirde sanıyorum şiirin zirvesine ulaşmaktan bahsedilebilir.

• **Poetikası olmayan şair olur mu?**

Elbette olur. Hatta poetikası olan şairin nispeten az sayıda olduğunu da biliyoruz ama şiirde etkili ve güçlü olmuş şairlerin bir poetika üzerinden gittiklerini görmek gerekir. Şiirin yolunu açan, yeni imkân ve zeminlere kavuşmasını sağlayan motor güç poetikadır. Aksi hâlde şiir, geleneksel yani mevcut birikim etrafında devinmekten bir çıkış yolu bulamaz.

• **Poetika “hâl” midir? Bu hâl, şairin şahsiyetini oluşturan ana sütun mudur?**

Poetikanın hâlde yani kendi gerçekliğimizle ilişkili olması önemli.

Duygu yani ilham şair için bir nevi aydınlanma hâlidir. Akıl ilhamın getirdiği bu aydınlıkta bir hakikat veya varoluş imgesi oluşturmaya çalışır.

Bana göre böyle bir ilişki olmalıdır. Kendi gerçekliğimizi göz ardı eden bir poetika kanaatimce sahici bir zemin üzerinde duramayacaktır. Tamamen tekniğe dair bir poetikadan bahsettiğimizde bile durum değişmez. Şiirin sadece zekâ ile, bilgi ile, yetenek ile olabilen bir şey olmadığını göz önüne alırsak poetikanın hâl ile ilintisini daha iyi kavrarız. Bu yüzden genel anlamda şiirimizin muayyen bir poetikanın çerçevesine sokulmaya çalışılmasını doğru bulmam. Bu şiirin de şairin de tabiatına terstir. Poetikanın getirdiği sınırlamalar hâl boyutuyla çelişebilecektir. Dolayısıyla şiirin hâl ile olan ilişkisi poetik çeşitliliği zaruri kılmaktadır.

• **Şair sanatı üzerine düşünmeli midir?**

Tabii ki. Şiir yazma işi arının bal yapmasına benzemez. Arı sadece yapması gerekeni yapar. Balın kalitesini arılar değil çevre şartları falan belirler. Yaptığı bal iyi mi kötü mü

farkında değildir. Şair ise böyle değil. Ne yapabileceğini, nasıl yaparsa daha iyi yapabileceğini bilir. Yaptığı üzerine düşünmek insanı tarih yapmaya ve tekâmüle götürür.

• **Şiirde bir musiki olmalı mıdır?**

Musiki yerine daha kapsamlı ifadeyle ahenk demeyi tercih ederim. Ahenk şiiri şiir yapan temel unsurlardan birisi sayılabilir. Ancak buna da şarttır diyemem. Şart olduğunu düşünenlerin bu konuda tutucu ve şiir algılarının eksik olduğunu düşünüyorum. Genel anlamıyla şiirden söz ettiğimizde en sıra dışı imkanları bile hesaba katmak gerekir. Modern şiir süreci içinde anti-estetizm diye bir vakıanın varlığından haberdarsak ne demek istediğimiz daha anlaşılacaktır.

• **Şiirde kelime seçmek gerekir mi? Yoksa ilhamın gelişine göre düşünmeden şiir yazmak mıdır aslolan?**

İlham şiiri hazırlayan, şiire yol açan bir şeydir. Şiir için gereken duygu yükünü getirir. Ama şiir ilham düzeyinde kalmamalı. Duyguyu akılla yeni bir merhaleye taşımak gerekir. Duygu yani ilham şair için bir nevi aydınlanma hâlidir. Akıl ilhamın getirdiği bu aydınlıkta bir hakikat veya varoluş imgesi oluşturmaya çalışır. Bunu dilin estetik imkânları içinde gerçekleştirir. Keli-

meler burada her zaman kendiliğinden gelmez, getirilir.

• **Şiir ile nesir birbirinden ne ölçüde ayrılır?**

Eğer şiirin şahsiyetimizle ve şahsi dünyayla bağlantısını göz ardı eder, retorığın şiire değil düzyazıya ait bir söylem düzeyi olduğunu fark edemezsek bu ayrımı doğru şekilde yapamayız. Şiir sentakstan önce semantik bir farklılıkla koşulludur. Bunun için retorığı aşmak zorundadır. Retorik esasen düzyazının semantiğini şiirin formuna transfer etmekten başka bir anlam taşımaz. Ben şiirin formdan daha doğru deyişle retorik nazımdan ibaret olmadığını, bu ayrımı fark ettiremeyen bir metnin sadece şiir sömürüsü yaptığını düşünüyorum.

• **Son soru olarak, şiirde sizi en çok tesiri altında bırakan şair Batı ve Doğu'da kimdir?**

Batıda Eliot, Doğu'da Nizar Kabbani, bizde İsmet Özel.

